

ZAVIČAJNI MUZEJ VARAŽDINSKE TOPLICE

Trg slobode 16, 42223 Varaždinske Toplice, tel. 042/633-339

Tip muzeja:	opći muzej
Vrsta muzeja:	zavičajni
Djelokrug:	lokalni
Godina osnutka:	1937.
Osnivač:	grad
Broj stručnih djelatnika:	1

Stručni djelatnici:
Stjepan Hajduk (*viši kustos*) - u mirovini

1. Skupljanje građe

1.2. Terensko istraživanje

Ekipa Arheološkog muzeja iz Zagreba nastavila je radove na istraživanju i konzervaciji foruma i kapitolija, pri čemu je otkopan veliki kompleks zapadno od foruma. ZMVT intenzivno je surađivao s Arheološkim muzejem iz Zagreba, pružajući potrebnu pomoć ekipama koje su više puta dolazile. Osobitu pomoć ZMVT je pružio pri deponiranju nalaza, odlaganju i čuvanju opreme, davanju prostora za stručni rad, angažiranju domaće radne snage i nadzoru pojedinih faza zaštitnih radova.

1.3. Darovanje

- U povodu svoje izložbe Franjo Klopotan, darovao je Muzeju litografiju.
- Na dar je dobiven veliki metalni cimer (natpisna ploča topličke ljekarne s početak 20. st.) što ga je pronašao mještalin Marijan Kmetić na tavanu svoje kuće, gdje je nekada bila ljekarna.
- Potaknuta izložbom *Obljetnice ljekarništva u Varaždinskim Toplicama*, bolnička ljekarna darovala je dio sitnih izloženih predmeta: džepnu bilježnicu J. Čabriana starijeg i nekoliko kartonskih kutijica za lijek.
- Nakon mnogo godina kako se predmet nalazio u ZMVT-u, gosp. Franjo Mrzljak iz Zagreba Muzeju je službeno darovao nekadašnji suvenir kupališnog lječilišta Varaždinske toplice.

1.7. Ostalo

- Nabavljena je presnimka fotografije Antuna Samobora, poznatog topličkog graditelja iz 19. st.
- Zbirka karata ZMVT-a obogaćena je kopijom segmenta Lazarusove karte iz 1528. na kojoj je prikazana sjeverna Hrvatska.
- Gospodin Andrija Lukinović, voditelj Kaptolskog arhiva u Zagrebu, za Muzej je nabavio kopije vrlo važnih dokumenata vezanih za osnivanje modernoga kupališnog lječilišta Varaždinske toplice: izvještaj dr. Vuka Horvatha iz 1819. te ugovor kaptolskoga topličkog provizora Ivana Lovrenčića s Adamom Beilom od 1. svibnja 1820. g.

2. Zaštita

2.1. Preventivna zaštita

- Vođena je svakodnevna briga o muzejskim prostorijama i stalnom muzejskom postavu u Starom gradu. Redovitim ventiliranjem,

regulacijom grijanja i ovlaživanjem zraka održavana je potrebna mikroklima te sprečavani štetni procesi na izlošcima, izložbenim uređajima i ostalome.

- U muzejskom depou redovito se obavljalo čišćenje i ventiliranje, uz stalnu brigu da brojni pohranjeni predmeti budu dostupni i da na njima ne nastanu štetne promjene. Poduzimane su potrebne mjere protiv glodavaca, insekata i mikroorganizama. U suradnji s arheološkom ekipom Arheološkog muzeja iz Zagreba sređeni su kameni predmeti na drvenim policama u depou i podrumu depoa.
- Od početka ožujka i tijekom većeg dijela travnja u prostorijama stalnog postava i radnoj prostoriji suzbijana je najezda mrava.

2.2 Konzervacija

- Prepariran je veći broj drvenih etnografskih predmeta u depou i zgradi Etnografske zbirke.
- Vođena je svakodnevna briga o drvenoj seoskoj kući u kojoj je smještena Etnografska zbirka. Redovito je ventilirana te je poduzimano potrebno čišćenje prostorija i izložaka, kao i čišćenje okoliša.

Rad na dovođenju unutrašnjosti toga objekta u red te na zaštiti izloženih i (na tavanu) pohranjenih predmeta. Predmeti su popisani prema prostorijama, usporedno s temeljitim čišćenjem i prepariranjem, posebice drveni predmeti koje je učvršćivao i popravljao vanjski stručni suradnik. Tavan je temeljito očišćen, pri čemu je uklonjena velika količina pljeve i otpadne slame, a deponirani su predmeti grupirani i oprema odložena. Potkraj godine nanovo se "otvorio" stari problem: počela je "curiti" slama iz visoke južne strehe, što zbog nepovoljnih vremenskih prilika nije sanirano.

- Čuvanje i održavanje antičkoga arheološkog kompleksa u glavnom parku i Perivoju M. R. Strozzi. Tu se cijele godine, prema potrebi i više puta u danu i u različito vrijeme, poduzimaju kontrolni obilasci i nadgledanja uz ažurno čišćenje i saniranje posljedica oštećenja i onečišćenja. Tijekom većeg dijela godine sustavno je uništavana nepoželjna vegetacija i korov, a trava je košena nekoliko puta (uz pomoć topličke Specijalne bolnice).

2.3. Restauracija

Ivo Horvat, ličilac topličke Bolnice preparirao je i obnovio metalni cimer s topličke ljekarne što ga je Muzej dobio na dar.

3. Dokumentacija

3.1. Inventarna knjiga

- U skupnu knjigu inventara uneseno je 7 jedinica (do br. 1480).
- U inventar likovnog fundusa unesene su 2 jedinice (do br. 260).
- Evidentirano je i kompletno obrađeno 11 škrinja od tesanih dasaka, koje su u zaseban inventar Etnografske zbirke uvedene pod br. 158-168.

3.3. Fototeka

Od izložbe *Obljetnice ljekarništva* Muzeju ostala je opsežna fotodokumentacija.

3.6. Hemeroteka

Pregledane su goleme hrpe starih novina da bi se ono što je vrijedno za Muzej i Varaždinske Toplice izdvojilo i sačuvalo u hemeroteci.

5. Stalni postav

- U postavu Arheološke i Kulturno-povijesne zbirke nije bilo nikakvih izmjena ni inovacija.
- U staroj drvenoj seoskoj kući (Perivoj Marije Ružičke-Strozzi 5) na 75 m² smješten je stalni postav Etnografske zbirke.
- Višekratnih izmjena postava bilo je u prostoriji koja se rabi za likovne postavne i povremene izložbe. Tu je sve do početka ožujka (kao i u dijelu prostorije Balneološke i u cijeloj prostoriji Kulturno-povijesne zbirke) bila izložba *Obljetnice ljekarništva u Varaždinskim Toplicama*, otvorena početkom prosinca 2000. g. Nakon skidanja te izložbe u prostoriju je vraćen postav naive, koji je bio deponiran još od početka ožujka 2000. g. Međutim, već za Međunarodni dan muzeja (18. svibnja) tu je postavljena izložba *Slike Varaždinskih Toplica i okolice*, koja je prerasla u dio stalnog postava.

6. Stručni rad

6.2. Posudbe (i davanja na uvid)

Osam predmeta posuđeno je Etnografskome muzeju u Zagrebu za izložbu *Narodna medicina*, a dani su im na raspolaganje i rezultati istraživanja o barbirenju u Varaždinskim Toplicama.

6.5. Publicistička djelatnost stručnih djelatnika

- Hajduk, Stjepan. *Obljetnice ljekarništva u Varaždinskim Toplicama*. Zbornik Hrvatske obljetnice. Varaždin: Varaždinski stol Družbe "Braća hrvatskog zmaja"
- Stjepan Hajduk objavio je u županijskom tjedniku Varaždinske vijesti tijekom godine nekoliko manjih članaka vezanih za djelatnost Muzeja te veći članak o povijesti kupališnog lječilišta *Nudisti u Varaždinskim toplicama*
- Hajduk, Stjepan. Predgovori za kataloge izložbi Ivana Žerjavića u Varaždinu i Ludbregu
- Hajduk, Stjepan. Informativni tekst *Liječenje u Varaždinskim toplicama od pretpovijesti do modernog kupališnog lječilišta*, uz istoimenu izložbu u topličkoj bolnici.

6.11. Stručna pomoć i konzultacije

- Davanje informacija o spomenicima u varaždinskoj regiji
- Pomoć učenicima i studentima pri izradi različitih pismenih uradaka – posudba literature te konzultacije i omogućavanje uvida u fundus

i dokumentaciju. Takvim su se uslugama koristile jedna učenica osnovne škole, dvije srednjoškolke i pet studentica. Od njih je za dokumentaciju Muzeja dobiven tek jedan referat.

6.12. Recenzije knjiga, članaka

Stjepan Hajduk bio je recenzent knjige Franje Novaka *Zapisi o Ludbreškoj Podravini*.

6.13. Ostalo

U Muzeju se čuva dio arhiva kaptolskog vlastelinstva i kupališnog lječilišta Varaždinske toplice. Te su arhivalije pregledali djelatnici Državnog arhiva Varaždin te Andrija Lukinović, voditelj Kaptolskog arhiva u Zagrebu.

9. Izložbena djelatnost

- Franjo Klopotan, *Valentinovo – tiče se ženju*

Izložbeni salon hotela Minerva, 14. veljače – 11. ožujka

Autor postava: Antun Sopić

Opseg: 24 rada (slike, grafike, crteži, akvareli i pasteli) iz novijeg stvaralaštva tog slikara, dugogodišnjeg suradnika i prijatelja Muzeja Na otvorenju je nastupio tamburaški sastav Fakini.

- *Slike Varaždinskih Toplica i okolice iz fundusa ZMVT-a*

Izložba je priređena u povodu Međunarodnog dana muzeja (18. svibnja) u dijelu stalnog postava Muzeja u Starom gradu.

Autor postava: Antun Sopić

Opseg: 29 radova 15 autora

Izložba je prerasla u dio stalnog postava Muzeja.

- Zdravka Komes-Vičić, *U znaku Zodijaka*

Izložbeni salon hotela Minerva, 29. svibnja – 9. srpnja

Izložba u sklopu programu proslave Dana državnosti.

Autor postava: Antun Sopić

Opseg: 20 slika i 10 kom. unikatnog nakita Viki Vičić

- 36. samostalna izložba Vilka Mikulca

Izložbeni salon hotela Minerva, 9. kolovoza – 23. listopada

Izložba u sklopu proslave Dana grada (Lovrečeva)

Opseg: 25 radova (ulja na platnu)

Autor postava: Antun Sopić

Gost izložbe: Vilko Gomaz s jednim crtežom olovkom.

Na otvorenju su nastupili tamburaši topličke škole.

10. Izdavačka djelatnost

- Uz izložbu Franje Klopotana *Valentinovo – tiče se ženju* tiskani su pozivnica i plakati s autorovom litografijom.
- Uz izložbu Zdravke Komes-Vičić, *U znaku Zodijaka*, tiskani su plakati.
- Uz 36. samostalna izložba Vilka Mikulca tiskani su pozivnica i katalog.

11. Edukativna djelatnost

11.1. Specijalna vodstva

- Osim kroz stalni postav u Starom gradu, posjetitelji su vođeni kroz Etnografsku zbirku i arheološki kompleks.

- Opsežno vođenje s predavanjem organizirano je za studente Geotehničkog fakulteta iz Varaždina.

11.2. Predavanja

U organizaciji Muzeja održano je 39 nastavnih sati za 19 razrednih odjela i 8 većih skupina.

Od osnovnih škola uslugama Muzeja koristili su se: OŠ A. i I. Kukuljevića, Varaždinske Toplice (češće), II. i III. OŠ Varaždin, OŠ Beletinec, OŠ Kulevčica i Salinovec; OŠ I. Kukuljevića, Ivanec te OŠ A. Kačića Miošića, Donja Voća. Muzej je posjetila i skupina Dječjeg vrtića Tratinčica, Varaždinske Toplice te učenici Gimnazije Čakovec. Tematika nastavnih sati bile su: sličice iz prošlosti zavičaja, muzej kao ustanova, prapovijest i antika, kulturna baština Varaždinskih Toplica i okolice te teme vezane za izložbe koje Muzej priređuje.

12. Odnosi s javnošću (PR)

12.1. Press

- Prikaz izložbe *Obljetnice ljekarništva u Varaždinskim Toplicama* objavio je Miroslav Klemm u Hrvatskom slovu 2. ožujka 2001.
- U Farmaceutskom glasniku 2 (2001.) stručni prikaz izložbe *Obljetnice ljekarništva u Varaždinskim Toplicama* objavile su dvije topličke farmaceutkinje.
- U časopisu Farmaceutski tehničar prenesen je tekst Stjepana Hajduka iz kataloga izložbe *Obljetnice ljekarništva u Varaždinskim Toplicama*.
- Na temelju literature i podataka dobivenih u Muzeju dr. Stjepko Gamulin iz Zagreba objavio je u časopisu *Croatian Medicinal Journal* članak o povijesti liječenja u Varaždinskim toplicama (na engleskome).
- Stjepan Hajduk oglasio se u *Vjesniku* od 3. prosinca 2001. reagirajući na neutemeljene tvrdnje iz televizijske emisije (koja je bila najavljena u *Vjesniku*) da je na mjestu Krapinskih Toplica bio antički lokalitet *Aqua Viva*.

12.2. Sudjelovanje u televizijskim i radijskim emisijama

Stjepan Hajduk dao je nekoliko izjava i intervjua za elektronske medije.

12.4. Promocije i prezentacije

- Stjepan Hajduk sudjelovao je u predstavljanju knjige *Kotar Novi Marof – pabirci iz knjige Vinka Sabljara*, kojoj je Muzej suizdavač, Novi Marof, 23. siječnja.
- Stjepan Hajduk sudjelovao je u predstavljanju knjige *Ivan Rabuzin: Razgovori – umjetnost i život*, 27. ožujka u Novom Marofu, 28. ožujka u Zagrebu i 31. svibnja u Zaprešiću.

13. Marketinška djelatnost

U prodaji je određen broj razglednica.

14. Ukupan broj posjetitelja

- Broj posjetitelja s plaćenom ulazninom iznosi 1.559. Pribroje li se tome besplatni posjeti uz Međunarodni dan muzeja (18. i 19. svibanj) te službeni muzejski gosti (pojedinačno i u manjim skupinama),

broj posjetitelja stalnog postava Muzeja doseže do 2.300 osoba.

- Kad je riječ o besplatnim skupim posjetima, što se uglavnom odnosi na goste i pacijente Specijalne bolnice u sklopu poslovne suradnje, kao i na goste Grada Varaždinske Toplice, Muzej su posjetile 24 skupine, tj. oko 480 osoba.
- Priređene su 4 izložbe, od čega 3 u vrlo frekventnom prostoru hotela Minerva. Procjenjujemo da je te izložbe razgledalo oko 3.500 osoba.
- Ukupan broj posjetitelja Muzeja i muzejskih izložbi iznosi oko 7.200.

15. Financije

- Neznatan su dio vlastiti prihodi od posjetitelja.
- Male dotacije od Županije.

16. Ostale akcije

16.2. Ostalo

- Prostorije u Starom gradu vlasništvo su Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Varaždinske Toplice. Vlasništvo Specijalne bolnice su i prostorije Nad zidom 2. Uvedene su neke mjere koje se odnose na upravljanje tom zgradom, odnosno na plaćanje njezina održavanja, ali to još nije sasvim definirano.
- Nastavljena je suradnja s Turističkim uredom Turističke zajednice Varaždinske Toplice pa su za Muzej i nadalje izrađivani potrebni natpisi i plakati.
- Muzej redovito surađuje s vlasti u Varaždinskim Toplicama kad je riječ o davanju kulturno-povijesnih podataka te vođenju gostiju gradske uprave po Muzeju i okolici grada
- Suradnja s nakladničkom kućom i tiskarom "Tonimir", od koje su na dar dobivene pozivnice za dvije izložbe te katalog za izložbu V. Mikulca.
- Nastavljena je tradicionalna dobra i plodna suradnja sa Specijalnom bolnicom za medicinsku rehabilitaciju Varaždinske Toplice. Uz već spomenutu činjenicu da je Muzej smješten u prostorijama Bolnice i u njima priređuje izložbe, Muzej prezentira povijest lječilišta, daje Bolnici sve potrebne kulturno-povijesne informacije i besplatno prima sve skupine koje mu Bolnica uputi: namještenike, poslovne i ostale goste, sudionike radnih, stručnih i znanstvenih skupova, rekreativce te ostale goste i pacijente. Suradnja je nanovo normirana ugovorom o međusobnoj poslovnoj suradnji, čime je formalno zamijenjen Samoupravni sporazum iz 1987. g.
- Bitan pomak u suradnji sa Specijalnom bolnicom jest to što je Muzej dobio u petogodišnji, vrlo povoljan najam prostor od 82 m² na katu Staroga grada (iznad prostorija kojima Muzej koristi) za smještaj izložbe *Varaždinske Toplice – Aquae Iasae / vizualizacija rimske arhitekture*. Time bi ta izložba, što ju je Arheološki muzej iz Zagreba, u suradnji sa Zavičajnim muzejem Varaždinske Toplice, priredio 1997. g. dobila trajni smještaj u Varaždinskim Toplicama.
- Suradnja s topličkom Bolnicom u koncipiranju i realizaciji trajne povijesno-promidžbene mini-izložbe unutar Bolnice. Za tu prigodu Stjepan Hajduk napisao je informativni tekst *Liječenje u Varaždinskim toplicama od pretpovijesti do modernog kupališnog lječilišta*.
- Izložbe u hotelu Minerva realizirane su u suradnji s topličkom Bolnicom, u čijoj su režiji bili organizirani i prigodni domjenci.
- Suradnja s keramičarkom Majom Štrk-Snoj iz Matulja kod Opatije, koja je izgradila keramičke odljeve po 11 drvenih licitarskih kalupa iz fundusa Muzeja